

Školní družina

Školní vzdělávací program ŠD Lutín

At' je léto nebo zima,
v družině je vždycky prima.
Po škole sem zajdem rádi,
máme tady kamarády.
Zahod' nudu za hlavu,
pojď si spravit náladu.
Relaxovat, pracovat, lenošit i hrát,
buď také náš kamarád.

Obsah:

1. Cíl výchovy
2. Výchovně-vzdělávací strategie
3. Klíčové kompetence
4. Průřezová témata
5. Tematický plán
6. Charakteristika ŠD
7. Personální podmínky
8. Režim dne
9. Spolupráce s rodiči
10. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
11. Spolupráce se ZŠ
12. Projekty, exkurze, výlety
13. Protidrogová prevence a patologické jevy

1. Cíl výchovy

Výchova ke zdravému životnímu stylu, výchova k odpovědnosti za svou osobu, za své zdraví (výchova ke správným stravovacím návykům, zdravá skladba potravin, dodržování pitného režimu, dodržování odpovídajícího režimu dne, dodržování tělesné kultury, osobní hygieny, posilování tělesné zdatnosti, otužování, rozvíjení citové stránky osobnosti, posilování citových vazeb obohacování osobnosti estetickými zážitky, pěstování pracovních návyků a dovedností).

Posilování komunikačních dovedností tvořících základ sociálních dovedností (kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby a schopnosti ji přiměřeně používat, ale také schopnosti naslouchat, komunikace a uplatnění osobnosti ve skupině, komunikace v různých sociálních prostředích).

Zvyšování sociálních kompetencí – rozvíjení sociální orientace (pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích, vedoucí k odpovědnosti za své chování, k vlastní odpovědné životní cestě v síti společenských vztahů, posilování odpovědné participace na vytváření programu své sociální skupiny, vytváření schopnosti svobodně a odpovědně řešit konkrétní životní situace na základě seberegulace, usilování o důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování).

Výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování -ovládání negativních citových reakcí, vypořádat se se stresem, překonávat náročné životní situace, nepodléhat jim, neboť hrou se můžeme cvičit v překonávání krajních situací, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy, posilování autoregulačních systémů.

Schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti -poznání sebe samého pomůže objektivně zhodnotit šance uplatnění ve skupině, kladné hodnocení zvyšuje sebevědomí, posilované pozitivní myšlení je příznivé pro začlenění do skupiny, hledání a vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny, její důvěryhodnost, stabilita, objektivní hodnocení činnosti každého člena.

Formování životních postojů -vytváření společensky žádoucích hodnotových orientací, vytváření základů právního vědomí, úcta k ověřeným hodnotám, porozumění, tolerance a schopnost i ochota pomoci, vytvoření vlastního sebevědomí a posilování schopnosti nepodléhat cizím negativním vlivům.

2. Výchovně vzdělávací strategie

Obsah VVS je realizován v činnostech:

- 1. Jazyk a jazyková komunikace**
- 2. Matematika a její aplikace**
- 3. Člověk a jeho svět**
- 4. Umění a kultura (činnosti literárně-dramatické, výtvarné a hudební)**
- 5. Člověk a svět práce**
- 6. Člověk a zdraví**

3. Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- vědomě eliminuje rušivé podněty a vytváří si optimální podmínky pro učení
- vytváří si plán pro dosažení učebních cílů
- vytváří si jednoduchá kritéria pro vyhodnocování toho, co se naučil, a posléze je i používá
- zná jednoduché textové zdroje (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy) pro učení
- poznává cíl a smysl učení, umí posoudit vlastní pokrok
- podílí se na plánování, řízení a organizování vlastního učení

Kompetence k řešení problémů

- hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi
- nenechá se odradit případným neúspěchem a vytrvale směřuje k řešení
- přijímá odpovědnost za výsledek řešení problému
- ví, jakých chyb by se mohl dopustit při řešení problému

Kompetence komunikativní

- dešifruje význam piktogramů a sám je ve srozumitelné podobě tvoří
- rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace, zejména reklamy
- využívá ke komunikaci telefon (i mobilní)
- zná obvyklé české frazémy
- dokáže vyjádřit vlastní pocity při jednotlivých prožitcích
- umí komunikovat, ústně reprodukovat slova, naslouchat a porozumět ve vztahu k osvojeným tématům

Kompetence sociální a personální

- oceňuje své spolužáky ve skupině za dobrou práci
- při práci ve skupině se podílí o pomůcky a materiál
- přijme jednoduchou roli ve skupině (člen skupiny, časoměřič, mluvčí.....)
- ví, jak řídit a organizovat činnost ostatních dětí ve skupině
- třídí a vyhledává v dostupných materiálech potřebné informace
- propojuje a využívá již dříve získané poznatky
- aktivně spolupracuje
- podílí se na utváření příjemné atmosféry
- přispívá k upevňování rodinných vztahů, využívá zkušeností a poznatků rodičů
- vytváří si pozitivní představy o sobě samém
- používá slovníky k získávání informací

Kompetence občanské a činnostní

- v krizové situaci ohrožující zdraví a život postupuje podle pokynů kompetentních osob
- aktivně se zapojuje do veřejně prospěšných a charitativních aktivit
- vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje
- zná základní společenské normy chování

Kompetence pracovní

- po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku
- vyhodnocuje výsledky své činnosti
- nebojí se říci „ano“ (nebojí se převzít odpovědnost za splnitelné úkoly)
- ví, jak si plánovat a organizovat své pracovní činnosti
- orientuje se v základních aktivitách

Kompetence k trávení volného času

- rozvíjí schopnost aktivního využívání volného času
- vytváří návyky pro udržení zdravého životního stylu
- vybírá přiměřené aktivity ke kompenzaci stresu
- vybírá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní volný čas
- vyhledává a třídí informace k výběru vhodných aktivit
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí říci ne na nevhodné aktivity
- umí vhodně relaxovat
- rozvíjí a vede profesní orientaci, rozvíjí odbornost a nadání
- vede k seberealizaci, zvyšuje zdravé sebevědomí, prohlubuje sebereflexi

4. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

tematické okruhy - Osobnostní rozvoj; Sociální rozvoj; Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO)

tematické okruhy – občanská společnost a škola; Občan; Občanská společnost a stát; Formy participace občanů v politickém životě; Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

tematické okruhy – Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané

Multikulturní výchova (MuV)

tematické okruhy – Kulturní diference; Lidské vztahy; Etnický původ; Multikulturalita; Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova (EV)

tematické okruhy – Ekosystémy; Základní podmínky života; Lidské aktivity a životní prostředí; Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova (MeV)

tematické okruhy – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; Stavba mediálních sdělení; Vnímání autora mediálních sdělení; Fungování a vliv médií ve společnosti; Tvorba mediálních sdělení; Práce v realizačním týmu

5. Tématický plán

Září: Naše škola, družina, naše město, bezpečná cesta do školy a po jejím okolí.

Seznámení se školou, s družinou, seznámení se s dětmi, orientace ve škole a okolí, seznámení s bezpečnostními předpisy, s řádem a režimem ŠD. Základy hygieny a stolování, režim školní jídelny. Pohybové a seznamovací hry. Výtvarné zpracování zážitků z prázdnin. Skupinová práce naše okolí: domy, stromy, osoby, zvířata atd. Výsledky výtvarné činnosti zdobí družinu. Učíme se jednoduchá říkadla, zpíváme pro radost.

Říjen: Chutě a barvy podzimu.

Ochutnávka ovoce a zeleniny, výstavka plodin. Seznámení s tím, v čem nalezneme jaké vitaminy. Na vycházkách sbíráme listí, malujeme či modelujeme ovoce, zeleninu. Všimáme si, jak vypadají listy a jaký tvar má koruna stromu, na kterém rostou. Využití přírodnin při výtvarných a rukodělných činnostech. Učíme se básničky a písničky k podzimu. Sportovní soutěže, závody družstev, cvičení s hudbou.

Listopad: Připravujeme se na zimu.

Výroba zvířátek z přírodních materiálů, jak se staráme o zvířata doma i ve volné přírodě. Dramatizace jednoduché pohádky. Zajímavosti ze světa, četba z encyklopedií, knih a časopisů. Skupinové hry, rozvíjení vzájemných vztahů, individuality, podpora sebevědomí. Relaxace, poslech pohádek, četba na pokračování.

Prosinec: Přejde Mikuláš, čert s andělem a Vánoce se blíží.

Zimní výzdoba prostor, tvorba postaviček Mikuláše, čerta, anděla různými technikami, vánoční zvyky a tradice, výroba přáníček, novoročenek, drobných dárečků. Zdobení vánočního stromu před obecním úřadem a na chodbě, vánoční besídka s dětským punčem a soutěžení.

Leden: Didaktické hry .

Dárečky pro budoucí prvňáčky k zápisu. Jednoduchá origami, výtvarná soutěž, soutěž ve zpěvu, sportování v tělocvičně, příprava výzdoby a masek na karneval.

Únor: Hry na sněhu a se sněhem.

Vyšlapávané obrazy, stavění sněhuláka. Máme rádi pohádky-poslech, dramatizace, kresba postav, modelování. Ukaž, co umíš, čím budu až vyrostu, vyprávění, kreslení, scénky. Hry podporující obratnost a postřeh.

Březen: Blíží se jaro.

Jarní výzdoba prostor, vycházky do probouzející se přírody. Knížka je můj kamarád- práce s knihou, četba, návštěva knihovny, jak správně mluvit, jak si udělat uzel na jazyku při jazykolamech, hledání a doplňování rýmů. Jarní úklid, třídění stavebnic apod.

Duben: Změny v přírodě.

Den Země – výrobky z různých materiálů. Co se mi líbí tam, kde žiju a co bych změnil. Jak mohu pomoci životnímu prostředí? Velikonoce – pletení pomlázek, malování vajíček a výroba dalších velikonočních výrobků různými technikami, koledy. Výtvarná soutěž s dopravní tematikou.

Květen: Den matek.

Co vše udělá maminkám radost- výroba přání pro maminky, výroba drobného dárku, výstavka našich prací. Malování na chodníku. Skupinové hry ve třídě i venku.

Červen: Prázdniny se blíží.

Den dětí v ŠD- sportovní den, soutěže a hry. Léto je tady, těšíme se na prázdniny- bezpečný pobyt v přírodě, umíme se správně chovat, znalost pravidel společenského chování, pozdravení, podání ruky, umění naslouchat i odpovědět. Kreslení na prázdninové téma. Hodnocení celoroční práce.

Celoročně je plán doplňován a aktualizován v součinnosti s Přehledem akcí školy.

Zpracovala Iva Lužná, v. r. vedoucí vychovatelka

6. Charakteristika školní družiny

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družina ve dnech školního vyučování tvoří pro děti přechod mezi výukou ve třídách a pobytem doma. Družina není pokračováním školního vyučování, pedagogická práce v ní má svá specifika a je výrazně odlišná od běžné vzdělávací praxe. Školní družina organizuje zájmové vzdělávání především pro děti přihlášené k pravidelné denní docházce. Činnost školní družiny se uskutečňuje formami zájmového vzdělávání / tematickou rekreační činností, pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností, využitím otevřené nabídky spontánních činností /. Pracuje v kontextu dalších subjektů nabízejících aktivity výchovy mimo vyučování (zájmové kroužky ve škole, výuka Základní umělecké školy). Je vymezena dobou bezprostředně po vyučování a odchodem dětí domů. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

O přijetí dítěte k činnosti školní družiny se rozhoduje na základě písemné přihlášky, její součástí je písemné sdělení zákonných zástupců dítěte o rozsahu docházky a způsobu odchodu dítěte z družiny. Rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí zájemce rozhoduje ředitelka. Školní družina pracuje v šesti odděleních odpoledne, ve dvou odděleních ráno. Počty přítomných žáků se během dne mění – odcházejí do kroužků či za dalším zájmovým vzděláváním, také doby odchodů domů jsou různé. V rámci nenarušování zájmových činností jsou děti uvolňovány po 14,15 hodině. Oddělení se naplňují do počtu 30 žáků. V oddělení lze individuálně integrovat nejvýše 5 účastníků se zdravotním postižením. Družina je určena žákům prvního stupně základní školy, v odůvodněných případech může být do ŠD zařazen i žák druhého stupně základní školy. Školní družina může zřizovat zájmové kroužky, jejichž členy mohou být i žáci, kteří nejsou přihlášení do školní družiny k pravidelné docházce. Pro práci s dětmi využívají vychovatelky svá oddělení. K Tv výchově využívají vychovatelky tělocvičnu, k soutěžím a hře je účelně vybavena prostorná chodba. Prostředí školní družiny je vyzdobeno výtvarnými pracemi dětí a fotografiemi z různých akcí.

7. Personální podmínky

Vychovatelka:

Zajišťuje podmínky pro výchovně-vzdělávací práci. Vychovatelky mají rozvrženou pracovní dobu tak, aby u dětí zajišťovaly neustále bezpečnost a neponechaly je bez dozoru. Svým chováním a přístupem k dětem vytváří spokojené, jisté a bezpečné prostředí v ŠD.

Vychovatelka respektuje potřeby dětí, které pomáhá uspokojovat, navozuje prostředí pohody, zbytečně děti neorganizuje. Vede děti tak, aby se rozvíjely, cítily se v pohodě, měly dostatek podnětů k učení a hře.

Vychovatelka odpovídá za dodržování řádu pro školské pracovníky, včasný příchod na pracoviště (popř. řádnou omluvu), za pečlivé uzavírání oken a zamčení budovy před odchodem. Odpovídá za inventář, za zajišťování pitného režimu dětí (z vlastních zásob), za pravidelné plánování akcí, za výsledky své výchovné práce, za vytváření vztahů mezi školou, rodiči i zřizovatelem, za umožnění přístupu rodičů do třídy za dítětem a jejich účast na tvorbě školního vzdělávacího programu.

Všechny vychovatelky mají odbornou způsobilost a vzájemně úzce spolupracují. Kolektiv vychovatelek tvoří Iva Lužná, vedoucí vychovatelka (1. odd.), Jana Zapletalová, vychovatelka (2. odd.), Irena Ženožičková, vychovatelka (3. odd.), Mgr. Zuzana Svobodová, vychovatelka (4.odd.), Mgr. Milena Weidingerová, vychovatelka (5.odd.), Mgr. Petra Kratochvílová, vychovatelka (6.odd.).

Vychovatelka zajišťuje výchovně-vzdělávací práci se žáky podle zásad psychohygieny a stanoveného denního režimu ŠD, navozenými činnostmi kompenzuje únavu ze školního vyučování, zájmovými činnostmi dále rozvíjí osobnost žáků. Dodržuje BOZP, dbá na bezpečnost činnosti s žáky, dbá na čistotu a ochranu životního prostředí při činnosti ŠD. Vytváří pestrou a zajímavou skladbu činností a pro tyto činnosti nalézá v denní skladbě zaměstnání vhodný časový prostor, pro zájmové činnosti využívá svou odbornou přípravu i osobní zaměření. Navozuje radostnou atmosféru a komunikační prostředí; posiluje v dětech kladné city, vytváří pocit bezpečí, zvolenými činnostmi posiluje v dětech sebevědomí, vytváří z nich dobrý kolektiv. Upevňuje hygienické návyky a podporuje dodržování pravidel společenského chování. Seznamuje se s osnovami a učivem žáků ze svého oddělení a aktivitami navazuje na předchozí znalosti a dovednosti a prohlubuje je. Odpovídá za výsledky výchovně-vzdělávací práce, průběh činnosti zaznamenává do pedagogické dokumentace. Na výchovně-vzdělávací činnost je řádně připravena. Průběžně komunikuje s rodiči, podle systému stanoveném základní školou seznamuje rodiče s výsledky činnosti jejich dítěte ve školní družině. Prezентuje výsledky ŠD na veřejnosti. Zúčastňuje se aktivně pedagogických porad, provozních porad, školení a schůzí podle plánu školy, spolupracuje s třídními učitelkami a výchovným poradcem, aktivně spolupracuje s výborem SRPŠ.

8.Režim dne

6,00 – 7,45	Ranní družina – klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření, individuální formy činnosti – četba, stolní hry, kreslení, vyprávění, rozhovory četba z dětských časopisů, omalovánky, TV pohádka, individuální příprava na vyučování.
11,30 – 13,00	Převzetí dětí z vyučování, kontrola docházky, hygiena, oběd podle rozvrhu obědů, postupný příchod dětí z obědu, četba k poslechu, individuální odpočinkové činnosti.
13,00 – 13,30	Fyzicky i psychicky nenáročné činnosti odpočinkového a rekreačního charakteru, spontánní, individuální a skupinové činnosti.
13,30– 14,15	Systematické zájmové činnosti, pohybová rekreace, hodnocení činnosti a chování.
14,15 – 15,00	Činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci, vydatné aktivity (nejlépe venku) organizované i spontánní, odpočinkové a rekreační činnosti.
15,00 – 16,30	Odpočinkové a rekreační činnosti spontánního charakteru podle vlastní volby dětí, zájmové kroužky, příprava na vyučování, (Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace).

Iva Lužná, v.r.

-----
vedoucí vychovatelka

9. Spolupráce s rodiči

1. Umožnit rodičům podílet se na dění v ŠD, účastnit se různých akcí a programů.
2. Dle zájmu umožnit spolurozhodovat o plánovaných akcích ŠD.
3. Pravidelně informovat rodiče o chování dětí, domlouvat se na společném postupu při jejich výchově a vzdělání.
4. Získávat od rodičů znalosti a poznatky o dítěti, problémy řešit mezi vychovatelem a rodičem, jednat s rodiči taktně, ohleduplně a diskrétně.
5. Nabízet rodičům podněty, inspiraci (nástěnky – výtvarné práce, kulturní vystoupení).
6. Vést rodiče v pomoci při sbírání zajímavého materiálu, získat jejich zájem pro akce školy.

10. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP realizuje v praxi právo na rovný přístup ke vzdělávání. Integrace může mít formu individuální i skupinovou a rozumí se tím začlenění jednoho či více dětí do běžných oddělení a aktivit zájmového vzdělávání. Při integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je upřednostňována forma individuální s využitím individualizace a diferenciací pedagogických postupů.

11. Spolupráce se základní školou

1. Zachovávat vzájemné pochopení a respekt učitele a vychovatele.
2. Pořádat společné akce ŠD + ZŠ.
3. Spolupracovat s třídními učitelkami při výchovně-vzdělávacím programu.

12. Projekty, exkurze, výlety

Pro děti je každý rok připravován výlet. Spolupořadatelem je SRPŠ, které se podílí především finančně.

Příležitostně ŠD realizuje tematicky zaměřené exkurze. Dle plánu školy zpracovává projekty na aktuální témata.

13. Protidrogová prevence a patologické jevy

S žáky naší školní družiny tráví po výuce vychovatelka velkou část dne. Učí je tomu, aby uměly využívat svůj volný čas smysluplně a radostně.

Zároveň se žáci ve školní družině učí pracovat starší s mladšími, šikovné s méně šikovnými.

Získávají tak náměty a dovednosti k využití volného času a k vytváření mezilidských vztahů a kontaktů.

Iva Lužná, v.r.

-----
vedoucí vychovatelka